

פרוטוקול מס' 17/ג

מישיבת ועדת-הכנסת ביום שלישי, כ"ב
בשבת תשי"ד - 26.1.1954 בשעה 9.00

י. קליבנוב - סגן יו"ר הכנסת

נר כח ד:

חברי-הוועדה:

- ד. בר-דב-האי - היו"ר
- ט: אגמ"י
- נ. אזניה
- ע. איכילוב
- א. ברמן
- א. וילנסקה
- סאלח חסן ח'ניפס
- ע. סימון
- ס. בורוק
- א. רזיאל-באור
- א. סטופ
- ד. פלדמן
- י. שפירא

מוזמנים:

א. צירון - סגן מזכיר הכנסת

שערי-האגודות אלזועבי

ח ט ד ד:

- ש. בכה
- ה. ברגר
- י. הררי
- ק. כהנא
- ש. לורנץ
- א. דיסלט
- י. רפאל
- ד. צברי

א. קביעת ועדה משותפת של ועדת-הכספים

סדר-היום:

ועדת-הכלכלה לבידור הבעיות השונות
שהועלו בוויכוח על המצב בחקלאות,

2 תיכנון ההתחשבות ובעיות השיווק עם

2 - 4 ב. הצבעה בענין תלונתו של חב' הכ"ת. טובי "

ג. קביעת ועדת-משנה לבידור ענין ההסכמים

4 ביחס לסנדטים ואת הדרכים להגנה על
כבודה של הכנסת (העמדה נס'הי של הוועדה)

ד. סדרי הדיון בשאלה שנכללה בסדר-יומם של

4 - 6 הכנסת כתוצאה מהצעה לסדר-היום שנתקבלה "

1. קביעת ועדה משותפת של ועדת-הכטפים וועדת-הכלכלה לבירור הבעיות השונות שועלו בוויכוח על המצב בחקלאות, תיכנון ההתיישבות ובעיות השירות:

היו"ר ד. בר-רב-האי:

עלינו לקבוע את הרכבה של ועדה זו, ואת היושב-ראש שלה.

את הרכב הוועדה המשותפת.

י. שפירא:

אני מציע שיו"ר הוועדה יבוא בדברים עם שני יושבי-הראש ויקבעו את ההרכב של הוועדה

ואת היושב-ראש שלה.

ה ד ח ל ט

להטיל על היו"ר ועדת-הכנסת ד. בר-רב-האי לבוא בדברים עם יושבי-הראש של שתי הוועדות, ולקבוע את הרכב הוועדה המשותפת ואת יושב-הראש שלה.

2. הצבעה בענין תלונתו של חבר-הכנסת ת. טובי:

היו"ר ד. בר-רב-האי:

הייתי נאלץ להפסיק את הישיבה הקודמת של הוועדה בזמן הדיון בסעיף זה לרגל זה שנאמרו על ידי חבר-הכנסת ברטן דברים ששמעתי היטבו והצריכו הגבה מידית, אולם, לצערי, טרם שהספקתי להגיב על דברים אלה - הקדימני חבר-הוועדה אורי בצורה חריפה מאד ומצדו הדגשתי בניטויים בלתי-אפשריים. זה אילץ אותי, במקום לנזוף בחבר-הכנסת ברטן - להתחיל את דברי בהערה לחבר-הכנסת אורי.

י. אורי:

הנני מצטער על שלא הבלגתי גם הפעם, כדרכי להבליג עד כה בכנסת ומחוצה לה, על רגשותי שנפגעו קשה בהאשמות שוא, שהוטלו על רבים מחברי ועדת-הכנסת.

הנני מצטער על שתוך התרגשותי הקדמתי את שבודאי היה מגיב בעצמו, וכראוי, על הדברים שנאמרו כאן וגרמו להתרגשות.

זר לי גם על זה שנגרמה הפרעה בעבודתה הסדירה של ועדת-הכנסת.

אני תקווה שכוח הבלגתי יעמוד לי גם להבא לבלתי הגדר אף אחרי דיבורים הנראים לי כדברי שיטנה ובלע.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

אחרי הודעתו של חבר-הכנסת אורי, אני רואה את התקרית שקרתה בינו לביני כסולקת לחלוטין. אני שמח לזה, כי חבר-הכנסת אורי היה אחד מן הראשונים שנפגשתי אתם לפני כמעט שלשים שנה בבואי לארץ, ומאז היה בינינו יחס חברי ואני מקווה שיחס זה יימשך גם להבא.

בזה נסתיימה הפרשה.

ועכשיו בדצוני להגיד לחבר-הכנסת ברמן שלא יתכן שישמעו בישיבת ועדת-הכנסת האשמות מסין זה שהוא הטיל על חברי-הכנסת בישיבה האחרונה של הוועדה.

אין האשמה יותר כבדה, אשר פוגעת, מאשר הפליה, ובאופן מיוחד אם היא אשמה של הפליה מטעמי דת או גזע.

אני רוחה את האשמה הזאת, כאשמה שאין לה

כל שחר.

חבר-הכנסת ברמן צריך סוף סוף ללמוד להבא שעליו להשתמש בביטויים שאינם עבודה משותפת עלי להטיל דופי בנימוקים והמניעים של חברי-הכנסת.

אני מבקש רשות הדיבור.

א. ברמן:

אמה קיבלת את רשות-הדיבור בישיבה הקודמת לפני משורת-הדין, וקרה מה שקרה. אל תנסה

היו"ר ד. בר-רב-האי:

לחזור עכשו לפרשה זו.

אני מוכרח להגיב על דברים בלתי-נכונים.

א. ברמן:

תגיב על-כך בעתונות. לאחר שהיושב-ראש אמר את דבריו בישיבה - אין לך מה לומר יותר.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

אינך נוהג נכון מבחינה פורמאלית ומבחינת תוכן הדברים.

א. ברמן:

אנו עוברים להצבעה. היו לנו 4 הצעות לגופו של ענין: היתה הצעת חברת-הכנסת וילנסקה, שנתחלקה לשני חלקים - לגנות את אי-מתן האפשרות לחבר-הכנסת טובי להכנס לשטח הממשל הצבאי. שאלה זו אינה יכולה לעמוד להצבעה מפני שענין זה מכוסה על-ידי ההחלטה הקודמת שאין מתערבים בפירושו של סעיף 9(א) של חוק החסינות. חלקה השני של הצעתה היה: לגנות את הובלתו של חבר-הכנסת טובי תחת משמר מזויין לנהריה.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

חבר-הכנסת אדם הציע ועדת-חקירה. חבר-הכנסת איכילוב הציע להטיל על היו"ר הוועדה להעביר ליו"ר הכנסת את החרדה של חברי הוועדה לפגיעות בחוק החסינות. חבר הכנסת אזניה הציע לעבור לסדר-היום.

אין זה נכון שאי-אפשר להצביע על החלק הרשון של הצעת.

א. וילנסקה:

ה צ ב ע ה

ברוב קולות הוחלט שאין להעמיד להצבעה את הצעתה של חברת-הכנסת וילנסקה בענין אי-מתן אפשרות לחבר הכנסת ת. טובי להכנס לכפר-יטיף.

אני מעמיד להצבעה את ההצעות השונות.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

ה צ ב ע ו ת

ברוב של 6 קולות נגד 4 קולות נדחתה
הצעתה של חברת-הכנסת א. וילנסקה לגנות
את הובלתו של חבר-הכנסת ת. טובי תחת
שטר מסויין מכפר-ייסיף לנהריה.

ברוב של 7 קולות נגד 2 קולות נדחתה הצעתו
של חבר-הכנסת ס. ארם למנות ועדת-חקירה.

במספר קולות שווה נדחתה הצעתו של חבר-
הכנסת ע. איבילוב להטיל על יו"ר הוועדה
להעביר ליו"ר הכנסת את החרדה של חברי
הוועדה בקשר לפגיעות בחוק החסינות.

ברוב של 7 קולות נגד 4 קולות נתקבלה
הצעתו של חבר-הכנסת ב. אזביה לעבור
לסדר-היום.

ה ו ר ח ל ט

לאחר שמיעת ההסברה של ב"כ הממשלה הצבאי
מחליטה הוועדה לעבור לסדר-היום על תלונתו
של חבר-הכנסת ת. טובי

ג. קביעת ועדת-משנה לבירור ענין ההסכמים ביחס למנדטים ואת הדרכים
להגנה על כבודה של הכנסת:

אני תובע מאת הוועדה לקבל החלטה בקשר
לוועדת-המשנה שהחלט עליה בקשר לדיון

י. שפירא:

בענין כהנא-גולדראט.

ה ו ר ח ל ט

לכלול בסדר-יומה של הוועדה את ענין
הרכבה של ועדת-המשנה לבירור ענין
ההסכמים ביחס למנדטים ואת הדרכים
להגנה על כבודה של הכנסת.

ד. סדרי הדיון בשאלה שנכללה בסדר-יומה של הכנסת מוצאה מהצעה לסדר-היום שנתקבלה:

היו"ר ד. בר-רב-האי: כאשר חבר-כנסת מציע הצעת חוק והממשלה אוסרת שאין היא מתנגדת לה, והיא מצדה תציע הצעת חוק שתכלול גם את העניין שחבר-הכנסת רוצה למצוא לו פתרון - הבעיה היא פשוטה: לכנסת מוגשות שתי הצעות חוק והדיון מתקיים על שתיהן.

אך הבעיה היא יותר מסובכת כאשר המדובר אינו בהצעת חוק, אלא בעניין אחר, שחבר-הכנסת מציע אותו והשר מסכים שיתקיים דיון. למשל, בעניין הקארטלים שהועלה על-ידי חבר-הכנסת אבניאל. שר המסחר והתעשייה הסכים לדיון בשאלה זו והוא פתח את הדיון. לחבר-הכנסת ישנה הרגשה שהוא קופח, משום שהוא קיבל רשות-הדיבור לאחר השר ובמסגרת הזמן שהוקצב לסייעתו.

א. רוזיאל-נאור: יזמתו של חבר-כנסת שהצליח לשכנע את כל הבית ואת הממשלה לקבל את הצעתו, אינה דבר שאפשר לבטל אותו. אני שמעתי הודעה ברדיו שהכנסת תדון בעניין הקארטלים והפותח יהיה שר המסחר והתעשייה. מי שלא היה בכנסת ולא שמע שההצעה באה מצד חבר-כנסת מסוים, יכול היה לחשוב שהממשלה מצדה מעמידה את הדיון הזה בסדר-יומה של הכנסת.

זה אינו משנה את המסקנות שמגיעים אליהן. אבל בכל-זאת יש לכבד את יזמתו של חבר-כנסת, וגם הממשלה אינה צריכה לדחות ליטול ממנו את זכות הבכורה הזאת. על-כן יש לתת למי שהציע את ההצעה לפתוח בדיון ואחריו ידבר השר.

י. אורי: לי נראה שהפותח צריך להציג את השאלה ואחריו ירצה השר המתאים. בכל-זאת יש לי ספקות בעניין זה, כי השר הוא בכל זאת שר. על-כל-פנים על זכותו של הפותח אין לי ספקות.

ס. ארם: אין כאן מקום לספקות. הכנסת היא המוסד העליון במדינה והממשלה היא הזרוע המבצעת. אין לשלול את זכות היוזמה של חברי-הכנסת, ובמקרה שהצעתו של חבר-כנסת מתקבלת הוא צריך להיות הפותח בדיון.

ב. אזניה: אני מציע שהשר יהיה הפותח ואחריו ירצה המציע בגבול של בערך חצי שעה.

אני מחשבת את הערתה של חברת-הכנסת רוזיאל-נאור בעניין הרדיו. כאשר השר פותח הוא צריך לציין שהוא מתחיל בדיון לאחר שנתקבלה הצעתו של חבר-כנסת מסוים.

ע. איכילוב: אני נוטה להצעתו של חבר-הכנסת אזניה. אך אני מציע לבחור בוועדת-משנה שתכין הצעות יותר מפורטות כיצד לנהוג במקרים כאלה. בינתיים, אני מציע שרק במקרים שהשר יביע את רצונו לכך, הוא יהיה הפותח ואחריו ירצה המציע בגבול של כחצי שעה, ולא על חשבון סייעתו. אם השר אינו מביע רצון כזה / המציע הוא הפותח.

סדרי הדיון בשאלה שנכללה
בסה"י של הכנסת כתוצאה
מהצעה לסה"י שנתקבלה

ג. פלדמן:

יש לאפשר לשר להרצות מכיון שהוא מצוי יותר
אצל מקורות האינפורמציה. אך אין לשלול
מן המציע את זכות הבכורה שלו. אנו כולנו מעוניינים לעודד את חברי
הכנסת בחקיקת חוקים. אם השר פותח יש לתת למציע זמן קצוב שלא על
חשבון סיעתו. אני הייתי מרחיק-לכת ואומר, שאין להגביל את הזמן
הניתן למציע, והוא ידבר בהתאם לצרכי ההנפקה שלו.

הי"ר ד. בר-רב-האי:

אין כל צורך בוועדה מיוחדת. קיימת ועדת-המשנה
לתקנון, אך אין היא עובדת במסך השנה האחרונה -
ואין זה מקרה. למעשה, אנו יוצרים תקנון מבלי שנגיש בזה, כי כל החלטה
שאנו מקבלים בענייני נוהג ונוהל, מהווה חלק מן התקנון.

עלינו להבדיל בין הצעת חוק של חבר-כנסת.
ומקרה כזה היה כבר כאשר אני הצעתי תיקון לחוק החברות בקשר למצבן
של רואי-החשבוניות. הצעתי זו נתקבלה בכנסת בניגוד לדעתו של שר-המשפטים.
הוא הביא הצעת חוק הכוללת גם את התיקון שלי. במקרה כזה יש שני פותחים.

בתעוררו ספיקות בקשר לפרסום הצעות חוק של
חברי-הכנסת ב"דברי הכנסת". ובכן, לדעתי כל הצעות חוק שונים עליהן,
בין אם הן מתקבלות ובין אם לא - צריכות להתפרסם כנספחות ל"דברי הכנסת".

אם המדובר אינו בהצעת חוק, אלא בנושא כללי,
גם לי נראה שיש לשמור על יזמתו של החבר המציע. אם חבר עורך בעיה
והצליח לשכנע את הבית, ואת הממשלה - זכות הפתיחה צריכה להיות שמורה
לו. לממשלה שמורה הזכות לדבר מיד לאחר דברי הפותח.

א. צירוף:

אני מציע תיקון נוסף: אם רוצים לשמור על
יזמתו של החבר, יש לסמן בסוגריים, ליד
שם הסעיף בסדר-היום של הכנסת, את שמו של בעל ההצעה.

נראה לי, שפותח צריך להיות השר, כי המציע
הרי מבקש לדעת את מצב העניינים והממשלה צריכה למסור לו את הפרטים.
לאחר זאת המציע מקבל רשות הדיבור שלא על חשבון סיעתו.

בקשר לפרסומן של הצעות החוק - עד היום לא היה
נהוג לפרסם הצעות חוק של חברי-הכנסת או של ועדות-הכנסת בחוברת הכחולה,
בה מתפרסמות כל הצעות חוק של הממשלה. אני מציע שתחליטו, שכאשר הכנסת
מחליטה להעמיד בסדר-היום הצעת חוק של חבר-הכנסת, תפורסם הצעת-חוק זו
בחוברת הכחולה, בציון שם בעל-ההצעה.

ה ר ח ל ט

- א. במקרה שהצעה של חבר-כנסת להעמיד בעיה מסוימת מתקבלת על-ידי
הכנסת - יהיה החבר המציע הפותח בדיון.
- ב. ביחס להצעות חוק שאין הצעות מקבילות להן מצד הממשלה -
המציע פותח בדיון בגבולות זמן המתקבל על הדעת. סדרי-הדיון
בהצעת חוק כזו, הם כפוף בכל קריאה ראשונה.
- ג. במקרה שישנה הצעה מקבילה של הממשלה להצעת החוק של חבר-הכנסת
- יפתחו בדיון בחוק שני המציעים. הסדר ייקבע לפי הסכם
ביניהם ובמקרה של העדר הסכם, על-ידי היושב-ראש.
- ד. ליד הסעיף בסדר-היום, יצויין שמו של חבר-הכנסת יוזם ההצעה.
ה. הצעות חוק פרטיות שהכנסת החליטה להעמידן בסדר-היום מתפרסמות
בחוברת הכחולה של "רשומות", עם ציון השם של המציע.
- ו. הוא הדין לגבי הצעת חוק המוגשת מטעם אחת מוועדות הכנסת.
- ז. הצעה לסדר-היום שמצורפת אליה הצעת חוק פרטית תפורסם ב"דברי
הכנסת" כנספח לאותה הישיבה שבה הועלתה ההצעה לסדר-היום.